

Straßenabschnitt verläuft direkt im Bett des einstigen Svratka-Mühlgrabens. Daher wurden nur die Verfüllungen des Flussbetts aus der 1. Hälfte des 20. Jahrhunderts und Spuren der früheren Bebauung am Mühlgraben erfasst und dokumentiert.

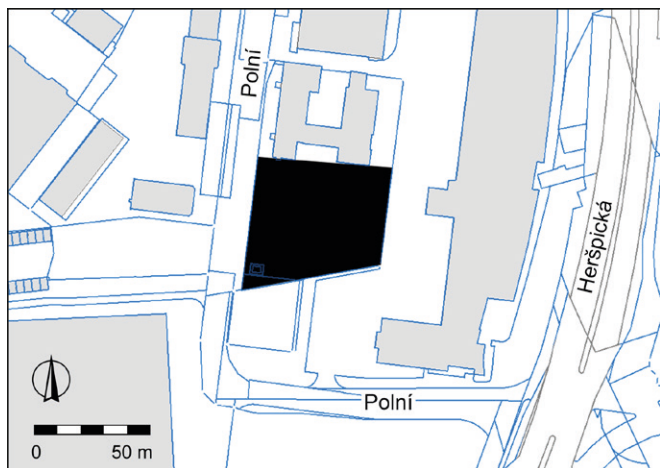
Antonín Zůbek

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Polní ulice, parc. č. 287/1, 287/21.

Raný středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na podzim roku 2019 byly při hloubení stavební jámy pro obchodní centrum, vznikající na východním svahu nad poštovním depem, odkryty tři zásobní jámy (obr. 15 a 16). Každá z nich poskytla skromný soubor keramiky datované do starší doby hradištní. Objekty se projeví až v úrovni sprašového podloží. Jejich horní části, stejně jako případné další struktury, které se nacházely v úrovni nadloží, byly zničeny přirozeným splachem, novověkou zemědělskou činností nebo skrývkou, která pravděpodobně souvisí se stavebními aktivitami posledních let.

Obr. 15. Brno, Polní ulice. Lokalizace sledovaného prostoru. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 15. Brno, Polní-Straße. Lage der Ausgrabungsfläche. Kartierung Archaia Brno z. ú.

Obr. 16. Brno, Polní ulice. Zásobní jáma s. j. 501 s výplní zasahující do stěny stavební jámy. Foto Archaia Brno z. ú.

Abb. 16. Brno, Polní-Straße. Schnitt durch die Vorratsgrube 501 in der Wand der Baugrube. Foto Archaia Brno z. ú.

Zásobní jámy jsou tedy jediným dokladem osídlení na lokalitě. Kromě fragmentů nádob, zvířecích kostí, strusky a zlomků mazanice byl nalezen také fragment kostěného oboustranného hřebene a keramický přelien.

Nejedná se o jediný doklad osídlení z počátečních období raného středověku, byť v tomto prostoru doloženého poměrně vzácně. Přibližně půl kilometru od zkoumané plochy byly nedávno dokumentovány časně slovanské a snad i starohradištní objekty (Parma 2013). Skromný nálezy z Polní ulice tak doplňují obraz osídlení ve starších fázích raného středověku na katastru Štýřic, o němž donedávna nebylo nic známo.

Literatura

Parma, D. 2013: Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54, 184.

Zusammenfassung

Brno (Kat. Štýřice, Bez. Brno-město), Polní-Straße, Parz. Nr. 287/1, 287/21. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung. Im Herbst 2019 wurden während des Ausbaggerns einer Baugrube für ein neues Einkaufszentrum auf dem östlichen Hang oberhalb des Postlagers drei Vorratsguben aus der älteren Burwallzeit freigelegt. Außer Keramikscherben, Tierknochen, Schlacken- und Lehmwurfstücken wurden auch ein Fragment eines beidseitigen Knochenkamms und ein tönerner Spinnwirtel gefunden. Ungefähr 0,5 km von der Ausgrabungsfläche entfernt wurden unlängst frühslawische und vielleicht auch altburgwallzeitliche Gruben dokumentiert. Der schlichte Befund aus der Polní-Straße ergänzt somit die Erkenntnisse über die Besiedlung des Raums von Štýřice in den älteren Phasen des frühen Mittelalters, über die früher überhaupt nichts bekannt war.

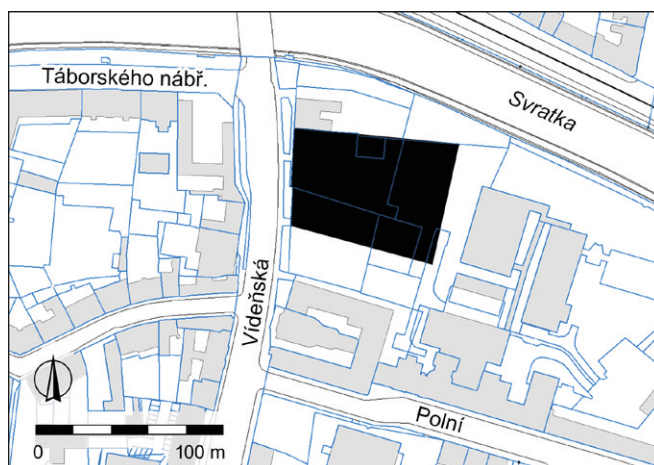
Jakub Šimík

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Vídeňská ulice 3 a 5, parc. č. 428/1, 429.

Středověk, novověk. Předměstí, sídliště. Záchraný výzkum.

Od léta 2019 probíhal předstihový záchraný archeologický výzkum v areálu Nemocnice Milosrdných bratří na Vídeňské ulici č. 5 (obr. 17). Na ploše, která se nachází ve větší vzdálenosti

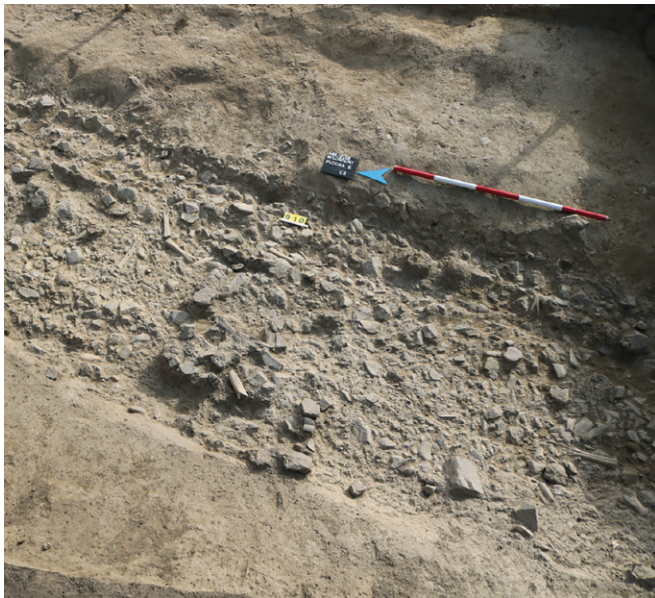
Obr. 17. Brno, Vídeňská 3 a 5. Lokalizace výzkumu. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 17. Brno, Vídeňská-Straße 3 und 5. Lage der Ausgrabung. Kartierung Archaia Brno z. ú.

od dnešní uliční čáry, nebyla pozorována složitá středověká souvrství, výzkum proto sestával převážně z exkavace jednotlivých objektů. Byly dokumentovány zejména situace z novověku a raného středověku. Mezi raně středověkými nálezy bylo kupříkladu šest hrobů bez výbavy, kamenná cesta z 11. století (obr. 18), příkop asi z 10. století a větší počet zásobních jam a jiných blíže neinterpretovaných zahloubených objektů. Na zkoumané ploše byl také odkryt protiletectký kryt z 20. století.

Výzkum probíhal i v dosud stojící budově na Vídeňské ulici s orientačním č. 3. Zaměřil se především na vývoj novověké zástavby na parcele. Dokumentovány byly postupně čtyři podlahové úrovně, základové zdivo a pozůstatky dvojích kamen nebo pecí (obr. 19). Zkoumaná budova je předběžně datována do 2. poloviny 18. století, zánik se předpokládá v 1. polovině 19. století.

Výzkum bude pokračovat také v roce 2020. Dosavadní nálezy zatím nebyly komplexně zpracovány, proto může ještě dojít k posunu ve finální interpretaci a datování.

Obr. 18. Brno, Vídeňská 3 a 5. Kameny zpevněná cesta z 11. století. Foto Archaia Brno z. ú.

Abb. 18. Brno, Vídeňská-Straße 3 und 5. Steingepflasterter Weg aus dem 11. Jahrhundert. Foto Archaia Brno z. ú.

Obr. 19. Brno, Vídeňská 3 a 5. Pozůstatky zástavby z 18. století. Foto Archaia Brno z. ú.

Abb. 19. Brno, Vídeňská-Straße 3 und 5. Überreste der Bebauung aus dem 18. Jahrhundert. Foto Archaia Brno z. ú.

Literatura

Neuveveno.

Zusammenfassung

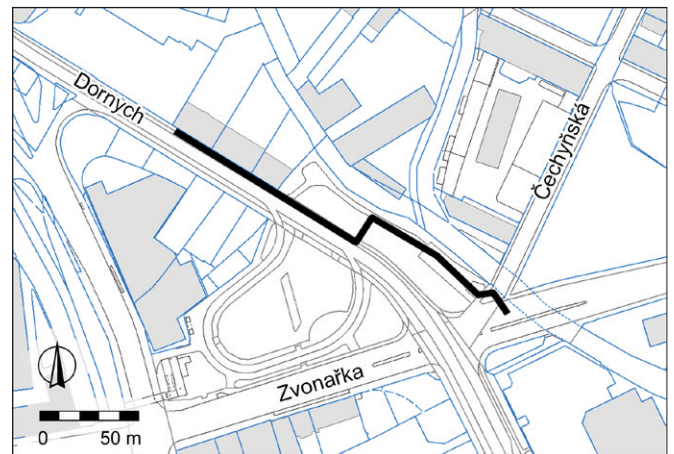
Brno (Kat. Štýřice, Bez. Brno-město), Vídeňská-Straße 3 und 5, Parz. Nr. 428/1, 429. Mittelalter, Neuzeit. Vorstadt, Siedlung. Rettungsgrabung.

Die Ausgrabung auf dem Gelände des Krankenhauses der Barmherzigen Brüder an der Vídeňská-Straße 3 erfolgte vom Sommer bis zum Winter 2019. Auf der etwas von der heutigen Straßeneinfahrt entfernten Fläche wurde keine komplizierte Stratigraphie beobachtet, wohl aber etliche Befunde. Aus dem frühen Mittelalter stammen sechs beigabenlose Körpergräber, ein steingepflasterter Weg aus dem 11. Jahrhundert, ein Befestigungsgraben wohl aus dem 10. Jahrhundert (?) und mehrere Vorratsgruben und andere, nicht näher bestimmbar Gruben. Auf der Fläche wurde zudem ein Luftschutzraum aus dem 20. Jahrhundert freigelegt. Die Ausgrabung erstreckte sich auch auf den Innenraum des noch stehenden Hauses Vídeňská-Straße 3. Dort stieß man auf Reste eines älteren Gebäudes, das nach vorläufiger Datierung von der 2. Hälfte des 18. Jahrhundert bis in die 1. Hälfte des 19. Jahrhunderts bestand.

Róbert Antal, Michal Bučo

Brno (k. ú. Trnitá, okr. Brno-město)
Čechyňská ulice, Dornych, Zvonařka, parc. č. 711.
 Novověk. Předměstí, továrna. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou „Rekonstrukce SCZT pára × HV – propoj horkovodu Vlněna s parohorkovodem na ulici Čechyňská“ (obr. 20). Lokalita se nachází jihovýchodně od centra města Brna na území bývalé vsi Dornych. Roku 1784 ji tvořilo pouze šest domů, seřazených převážně při západní straně Svrateckého náhonu. Patřil sem také mlýn před soutokem náhonu a Staré Ponávky. V 19. století se nejbližší okolní lokality stalo jedním z center výstavby brněnských industriálních provozů (Kuča 2000, 339–341). Jedním z nich byla barvírna na ulici Dornych (tehdy č. p. 51), kterou využívala řada vlnářů, např. rodina Soxhletů v polovině 19. století, po nich ji převzal Wilhelm Springer (Vyskočil 2014, 54–55). Vznik barvírny není

Obr. 20. Brno, Čechyňská, Dornych, Zvonařka. Vyznačení průběhu sledovaného výkopu. Zpracování Archaia Brno z. ú.

Abb. 20. Brno, Straßen Čechyňská, Dornych und Zvonařka. Verlauf des überwachten Grabens. Kartierung Archaia Brno z. ú.